

W pierwszej połowie 2012 r. na Słowacji pojawiło się niewielkie, ale ważne, wydawnictwo archiwalne – przewodnik po zasobach jedyne w tym kraju historycznego archiwum samorządowego - Archiwum Miasta Koszyce (AMK). Jest to kolorowa broszura, zawierająca podstawowe informacje na temat tamtejszych zbiorów. Otwiera ją krótkie słowo wstępne Márii Hajduovej – dyrektora Archiwum, prezentującej zadania kierowanej przez siebie placówki. Potem następuje rozdział poświęcony historii Archiwum, ściśle związanego z funkcjonowaniem miejskiej kancelarii, które to dzieje są bardzo interesujące. Pierwszy inwentarz tego archiwum sporządził na początku XVI w. Ján Scheutczlich. Nadał on aktom układ rzeczowo-chronologiczny, a ewidencja ta zachowała się szczęśliwie do dziś. W 1738 r. archiwalia miejskie został zinwentaryzowane przez pracowników kancelarii: Franza Antona Schwardenbacha i Jana Polaka, którzy pozostawili po sobie dwa tomy „Tabularium metropolitanae Superior Hungariae regiae et liberae civitatis Cassoviensis”. Akta podzielono tu według ich twórców, a następnie nadano im układ chronologiczny. Inwentarz ten jest ciągle aktualny i wykorzystywany zgodnie ze swym przeznaczeniem. Co więcej, ewidencja ta była kontynuowana przez Josepha Schrama, który stworzył „Tabularium III”, a jego współpracownik Ondrej Hudák opracował indeks.

Od 1846 r. działało w Koszycach samodzielne biuro archiwalne, któremu były podporządkowane biuro podawcze oraz kancelaria. W 1951 r. w Archiwum rozpoczął pracę historyk Ondrej R. Malaga, który nieopracowanej części zbiorów nadał układ chronologiczno-numeryczny, a z odnalezionych w tym czasie dokumentów z lat 1400-1737 stworzył osobny zbiór, nazwany „Supplementum H” (Halagianum). On też uruchomił pierwszą pracownię badawczą i stworzył bibliotekę podręczną. Dziś głównym zadaniem Archiwum jest digitalizacja najstarszych dokumentów. Obecnie Archiwum Miasta Koszyce, pod względem zachowania w komplecie dokumentów średniowiecznych (najstarszy z 1239 r.), należy do najważniejszych archiwów na Słowacji.

Dalsza część prezentowanego opracowania zawiera fotografie najstarszych i najcenniejszych zbiorów, zaopatrzone w wyczerpujące opisy. Potem następuje opis dzisiejszych zadań Archiwum, jak również zasad dostępu do archiwaliów. Wreszcie ostatnia część zawiera najważniejsze dla użytkowników, czyli wykaz zespołów i zbiorów archiwalnych, które podzielone zostały według hierarchii twórców, od władz państwowych, miejskich, innych urzędów, organizacji zawodowych i społecznych, szkół itd.

Niniejsze wydawnictwo, choć skromne, daje jednak zgrab podstawowych informacji dla badaczy, jak również jest doskonałą wizytówką Archiwum Miejskiego w Koszycach i jego zasobów.

Mária Hajduová, Archiv mesta Košice. Informatívny sprievodca, Košice 2012, ss. 20

oprac. Ivo Łaborewicz

AP Wrocław Oddział Jelenia Góra